

Europese verkiezingen van 26 mei 2019

Memorandum van het Belgian Disability Forum (BDF)

Het BDF (Belgian Disability Forum vzw) verenigt 18 verenigingen van personen met een handicap en 250.000 leden. Het heeft tot doel de rechten van personen met een handicap binnen de Europese instellingen te bevorderen.

Bevindingen en zorgen: De domeinen waar de EU reeds in heeft geïnvesteerd, moeten beter inspelen op de rechten en behoeften van de personen met een handicap. Er is ook nood aan de ontwikkeling van nieuwe domeinen om het hoofd te kunnen bieden aan de wereldwijde uitdagingen van het samenleven, de vergrijzing en de versterking van de democratie in België en de EU.

8 strategische prioriteiten :

1. Drie algemene beginselen die op alle gebieden moeten worden toegepast
2. Een waardig leven
3. Effectieve de-institutionalisering
4. Een reëel statuut voor de mantelzorger
5. Toegankelijkheid van onze omgeving
6. Het stemrecht
7. De doeltreffendheid van de rechten
8. De uitvoering van het UNCRPD binnen de Europese instellingen

Bevindingen en zorgen:

Het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD) werd in 2009 door België geratificeerd. Tien jaar later stellen we vast dat de sociaaleconomische richtsnoeren van de EU onvoldoende tegemoetkomen aan de uitdagingen en verwachtingen van mensen met een handicap in hun dagelijks leven.

De gebieden waarin de EU reeds heeft geïnvesteerd, moeten beter beantwoorden aan de rechten en behoeften van de personen met een handicap. Er moeten nieuwe beleidsdomeinen worden ontwikkeld om het hoofd te kunnen bieden aan de wereldwijde uitdagingen van het samenleven, de vergrijzing en de versterking van de democratie in België en de EU.

Dit moet een prioriteit zijn voor de partijen en het volgende Europees Parlement.

Er stellen zich drie uitdagingen:

- mensen met een handicap in staat stellen een waardig leven te leiden;
- ervoor te zorgen dat mensen met een handicap onafhankelijk zijn en hun leven zelf in handen kunnen nemen;
- mensen met een handicap in staat stellen op alle gebieden aan de samenleving deel te nemen.

Hierbij rekening houdend met de volgende vereisten:

- de rechten van personen met een handicap op gebieden die onder de Europese bevoegdheid vallen in praktijk brengen;
- de budgetten optimaliseren voor het voorzien in de behoeften, voor de toegankelijkheid van infrastructuur, diensten en producten en voor het de-institutionaliseringproces in de hele EU;
- het multifunctionele karakter van het beleid in praktijk omzetten;
- de deelname versterken van personen met een handicap aan alle beslissingen die hen betreffen

De verschillende punten van dit memorandum worden op een algemene manier behandeld gezien het generalistisch en inclusief is. De algemene principes die zijn ontwikkeld, kunnen uiteraard, afhankelijk van de verschillende handicapsituaties, anders benaderd worden. Daarnaast vindt u op de websites van de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap ([NHRPH](#)) en het [BDF](#) de nodige adviezen en standpuntnota's voor de ontwikkeling van beleid en maatregelen.

Sommige verenigingen die vertegenwoordigd zijn in het BDF zullen u meer specifieke eisen sturen. Wij vragen u aandacht te besteden aan de complementariteit hiervan.

De 8 strategische prioriteiten:

1. Drie algemene beginselen die op alle gebieden van toepassing zijn
2. Een waardig leven
3. Effectieve de-institutionalisering
4. Een reel statuut voor de mantelzorger
5. De toegankelijkheid van onze omgeving
6. Het stemrecht
7. De doeltreffendheid van rechten
8. De uitvoering van het UNCRPD binnen de Europese instellingen

1. Drie algemene beginselen die op alle gebieden moeten worden toegepast

- a. **Implementatie van de** basisrechten van mensen met een handicap in de **praktijk**
- b. **Bevordering van de actieve participatie** van mensen met een handicap op alle gebieden van het leven
- c. Betrekken van mensen met een handicap zelf bij **de besluitvorming**

Heel concreet vraagt het BDF

- de concrete uitvoering van het **Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap** (UNCRPD): alle EU-lidstaten en de EU zelf hebben het UNCRPD geratificeerd, maar het ontbreekt nog aan concrete beleidslijnen en maatregelen tot uitvoering van de doelstellingen van het Verdrag: autonome levenskeuzes en

participatie op alle levensdomeinen. Deze twee doelstellingen moeten worden ontwikkeld op alle bevoegdheidsgebieden van de lidstaten, maar ook van de EU. De Europese instellingen spelen een doorslaggevende rol in dit uitvoeringsproces. Dit vereist enerzijds dat *de Disability Intergroup* haar stimulerende werk voortzet en anderzijds dat alle parlementariërs de rechten en behoeften van mensen met een handicap en hun families (op gelijke voet met bijvoorbeeld gendergelijkheid) integreren op het **hoogste niveau**. Een gestructureerd, permanent en transversaal **mechanisme voor de raadpleging van personen met een handicap** op alle gebieden die onder de Europese bevoegdheid vallen, is een verplichting van de UNCRPD (artikel 4, lid 3, en artikel 33, lid 3) die de EU ook op het niveau van al haar instellingen verder moet ontwikkelen.

- een **strategie voor personen met een handicap 2020-2030** die in overeenstemming is met de vereisten van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (DOD) en transversale maatregelen.
- een concrete uitvoering van de **Europese Pijler voor sociale rechten** om te garanderen wat volgt: :
 - een minimuminkomen voor iedereen (inkomen of tegemoetkomingen) dat ten minste gelijk is aan het minimuminkomen van 60% van het nationale mediane inkomen;
 - toegang tot kwaliteitsvolle en financieel toegankelijke gezondheidszorg voor alle personen met een handicap en zieken;
 - toegang tot algemene diensten voor alle personen met een handicap en zieken. Het is van essentieel belang dat de begrippen "sociale diensten van algemeen belang" worden verduidelijkt en dat de socialezekerheidsdiensten tegen concurrentie worden beschermd;
 - een inclusieve aanpak van opleiding en tewerkstelling.
- de nadruk leggen op de sociale, inclusieve en omgevingsdimensie van handicap in het kader van het **Europees economisch semester**.
- de volledige integratie van de doelstellingen van de UNCRPD in de instrumenten van de **structuurfondsen, Eurostat-statistieken en de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling** en het geven van een stevige impuls aan de lidstaten.

2. Een waardig leven

Alle studies wijzen op het groeiende verband tussen handicap en armoede/ziekte. Er is nood aan de bestrijding van de perverse effecten van de commercialisering van gezondheidszorg en geneesmiddelen, de verduidelijking van de begrippen "sociale diensten van algemeen belang" met het oog op de bescherming van de sociale zekerheid tegen concurrentie en tenslotte de bestrijding van de toenemende armoede (Sherwoodisation-fenomeen).

Heel concreet vraagt het BDF

- **Een minimuminkomen voor iedereen** (inkomen of tegemoetkomingen) dat ten minste gelijk is aan het minimuminkomen van 60% van het nationale mediane inkomen; mensen met een handicap worden ook blootgesteld aan specifieke kosten in verband met hun handicap en aan extra kosten in verband met een niet-toegankelijke omgeving. Hiermee moet rekening worden gehouden;
- **Toegang tot kwalitatieve en betaalbare gezondheidszorg** voor iedereen;
- **Toegang tot algemene diensten en toegang tot specifieke hulpdiensten;**
- **Toegang tot de arbeidsmarkt**
 - i. **De openbare sector** : naleving van de quota's
 - ii. **De privésector** in België blijft erg terughoudend om mensen met een handicap te integreren. Zowel de Europese verordeningen als de Europese sociale Fondsen (ESF's)moeten de tewerkstelling van mensen met een handicap ondersteunen.
 - iii. **Kwaliteitsvolle opleidingen** zijn niet voldoende toegankelijk voor mensen met een handicap. De ESF's moeten deze toegang versterken EN ervoor zorgen dat kinderen vanaf jonge leeftijd toegang hebben tot kwalitatieve en inclusieve opleidingen die tot tewerkstelling leiden. Het Erasmus-programma moet de reële en groeiende deelname van studenten met een handicap versterken. De staten moeten instrumenten voor een inclusief opleidingsbeleid ontwikkelen.

3. Effectieve de-institutionalisering

De-institutionalisering moet wel begrepen worden als een verhuizing tussen woonplaatsen met respect voor het welzijn, de keuze en de levenskwaliteit van mensen met een handicap. Dit vereist een zorgvuldige planning, een mentaliteitswijziging op alle niveaus van het leven in de maatschappij en concrete en duurzame middelen. Het BDF verwijst naar het [standpunt van de NHRPH](#) over de-institutionalisering.

Heel concreet vraagt het BDF

dat de ESF's nu een echt beheersinstrument worden dat de levenskwaliteit van mensen met een handicap verbetert. De **programmering van het ESF 2021-2027** moet alleen nationale projecten ondersteunen die concreet worden uitgevoerd voor alle mensen met een handicap, ongeacht leeftijd of handicap:

1. Het recht om zelf woonst en levenswijze te kiezen;
2. Het recht om deel te nemen aan de samenleving.

4. Een echt statuut voor de mantelzorger

In alle EU-landen is de rol van gezinnen en familieleden essentieel voor de ondersteuning van mensen met een handicap en zieken. Veel mantelzorgers leven in armoede omdat ze geen andere keuze hebben dan te zorgen voor hun dierbaren en hun eigen ontwikkeling op te offeren. Daarom moeten wij hen steunen, EN tegelijkertijd mogen de staten hun verantwoordelijkheid niet ontlopen.

Heel concreet vraagt het BDF om een versterking van

a. **Diensten**

- i. Deze moeten algemeen en inclusief zijn, volgens de behoeften van mensen met een handicap;
- ii. Deze moeten gespecialiseerd zijn om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van mensen met een handicap, in het bijzonder mensen met grote ondersteuningsnoden
- iii. Respijtzorg.

b. **Rechten** van mantelzorgers

- i. De harmonisering van het gezins- en beroepsleven moet worden ondersteund en verbeterd voor de hele duur van de ondersteuning.
- ii. Mantelzorgers moeten sociale bescherming krijgen, want zij vervullen een essentiële ondersteuningsfunctie in de maatschappij.

5. De toegankelijkheid van onze omgeving

Onze omgeving laat niet toe dat mensen met een handicap en zieken een onafhankelijk en inclusief leven leiden. Deze situatie leidt tot grote ongelijkheden voor mensen met een handicap die hun meest elementaire

rechten (huisvesting, opleiding, mobiliteit, werk, enz.) de facto niet kunnen uitoefenen; deze situatie is volledig in strijd met de bepalingen van het VN-Verdrag, maar ook met die van het Europees Handvest van de grondrechten en de pijlers van de Europese integratie. Bovendien heeft deze ontoegankelijkheid ook gevolgen voor alle personen met beperkte mobiliteit. Rekening houdend met de toenemende vergrijzing en multiculturaliteit van onze Europese samenleving heeft dit een impact op ten minste 30% van de bevolking.

Heel concreet vraagt het BDF

- a. Dat de komende « **European Accessibility Act** » (EAA) snel ten uitvoer wordt gebracht, aangezien deze richtlijn het leven voor mensen met een handicap gemakkelijker zal maken, maar ook een drijvende kracht zal zijn achter de ontwikkeling van de Europese markten. Om deze redenen is de huidige consensus over EAA slechts een stap in de goede richting en moeten de staten worden aangemoedigd om zo snel mogelijk verder te gaan dan de huidige tekst, met inbegrip van een verplichte bepaling voor de bebouwde omgeving en de vervoersinfrastructuur.
- b. Er rekening moet te houden dat de **informatisering op het vlak van goederen en diensten** ook een factor van uitsluiting van de zwaksten kan zijn;
- c. **Alternatieven te bieden** die voor iedereen toegankelijk zijn. De vergrijzing en de verschillende soorten handicaps leiden tot specifieke behoeften waarmee zeker rekening moet worden gehouden.
- d. Bovenop de regelgeving binnen sectoren, geharmoniseerde **pictogrammen** op alle openbare plaatsen (winkels, musea, enz.). Harmonisatie, idealiter op Europees en internationaal niveau, is een belangrijke factor in de mobiliteit van de mensen; de bestaande nationale modellen kunnen inspirerend zijn;
- e. Versterking van de toegankelijkheid van **het luchtvervoer**, met name via aangepaste toiletten en het toelaten van rolstoelen in vliegtuigen, maar ook door een betere tenuitvoerlegging van de Europese regelgeving inzake passagiersrechten.
- f. Een mentaliteitswijziging en de ontwikkeling van **vaardigheden**: een grotere bewustwording en het opleiden van professionals in de opvang en ondersteuning van mensen, ontwerpers en bouwers, studenten in de verschillende disciplines enz. om tegemoet te komen aan de behoeften van mensen met een handicap op alle gebieden van het leven. De ESF's en Erasmusprogramma's zijn essentiële instrumenten voor deze verandering.
- g. De uitbreiding van de toepassingen van de **Europese handicapkaart (EDC)**. De EDC is een instrument dat de maatschappelijke participatie van mensen met een handicap en de ontwikkeling van toegankelijke goederen en diensten stimuleert. Cultuur, vrije tijd en vervoer zijn essentiële gebieden om mensen dichter bij elkaar te brengen.

6. Het stemrecht

Op 6 december 2017 heeft het Europees Parlement, via zijn voorzitter Antonio Tajani, een zeer krachtig standpunt ingenomen door eraan te herinneren dat de inzet van de leden van het Europees Parlement fundamenteel is **voor de verdediging van de vrijheid** van elke burger. Hij zet zich persoonlijk in voor de vrijheid van stemmen voor alle burgers, **ongeacht hun handicap**.

Het stemrecht is de eerste voorwaarde voor de uitoefening van autonomie. De uitsluiting van het stemrecht is stigmatiserend en volledig in strijd met artikel 29 van het UNCRPD. Het verbod op stemmen op grond van een handicap is een ernstige schending van de vrijheid van meningsuiting van iedere burger. Een handicap als zodanig kan niet leiden tot een uitsluiting van de politieke rechten van een persoon! Het UNCRPD maakt het mogelijk voor iedereen om te stemmen, wettelijk, technisch en in alle landen.

Het BDF vraagt

- Dat alle **verkiezingsplatforms** en **politieke debatten** voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk zijn. Het BDF dringt er ook op aan dat jongeren en ouderen met een handicap die in instellingen wonen, hun stemrecht kunnen uitoefenen en dat de stembureaus voor hen toegankelijk zijn.
- Een **Europese** aanbeveling om goede praktijken te veralgemenen en het functioneren tussen staten dichter bij elkaar te brengen; dit zou een belangrijk instrument kunnen zijn voor de volgende verkiezingen.
- Dat alle personen met een verstandelijke beperking hun stemrecht effectief kunnen uitoefenen.

7. De doeltreffendheid van rechten

Hoewel wetgevende teksten een noodzakelijke stap zijn voor het toekennen van rechten, zijn ook de tenuitvoerlegging en het toezicht van essentieel belang voor de doeltreffendheid van de rechten. Uiteindelijk zijn de burgers vaak teleurgesteld over de kloof tussen de tekst en de praktische toepassing ervan. De situatie is zeer ernstig, met name wat betreft de toegankelijkheid van de bebouwde omgeving: een ontoegankelijk gebouw of metro verhindert de toegang voor mensen met een handicap, terwijl er maar zelden op grond daarvan een bestelling wordt geannuleerd of het gebouw wordt afgebroken of aangepast.

Het BDF vraagt

- **mechanismen** om de uitvoering van de regelgeving **te controleren en, indien nodig, te bestraffen**. Het is onaanvaardbaar dat mensen moeten bedelen voor de uitvoering van een maatregel die op papier bestaat.
- **regelmatige rapportage door parlementsleden van het Europees Parlement** aan verenigingen van personen met een handicap.

8. De uitvoering van het UNCRPD binnen de Europese instellingen

Ter herinnering: de Europese Unie heeft het UNCRPD geratificeerd. Het is van essentieel belang dat de EU **een rolmodel** is voor staten, de economische wereld, andere internationale organisaties, enz.

Het BDF vraagt

- Dat de toegankelijkheid van EU-gebouwen en hun omgeving, websites, algemene informatie, bezoekersondersteuning, enz. **een prioriteit** worden voor de volgende bestuursperiode.

=====

CONTACT : info@bdf.belgium.be